

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Armoedebeleid 2020

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. Het huidige armoedebeleid voort te zetten, met de aanvullingen zoals in de beslispunten 2, 3 en 4 benoemd;
2. Een 'Noodfonds' in te richten waaruit voor schrijnende gevallen financiële ondersteuning mogelijk is buiten de bestaande regelgeving.
3. Bij dit Noodfonds ook particuliere Wijchense organisaties te betrekken en met hen hierover vóór 1 januari 2021 een convenant af te sluiten;
4. Tussen 1 januari 2021 en 31 december 2021 een pilot te starten waarin de gemeente de vaste lasten rechtstreeks betaalt aan de betrokken verhuurder of zorgverzekeraar;
5. Af te zien van een nadere beleidsmatige invulling van de motie 'Voorkomen armoedeval' (d.d. 25-10-2018, bijlage 2) én de constatering uit het rapport van de Rekenkamercommissie 'Vanuit de bijstand naar werk' (d.d. 30-01-2020, 37884);
6. Vóór het vaststellen van de begroting voor 2021 geïnformeerd te willen worden over de te verwachten effecten van de gevolgen van het Corona virus op het armoedebeleid;
7. Ten behoeve van het 'Noodfonds' vanaf 2021 jaarlijks structureel € 10.000,- vrij te maken in de integrale afweging bij de Perspectiefnota en voor de pilot 'Vaste lasten' in 2021 € 15.000,-;
8. Vóór de behandeling van de begroting 2022 geïnformeerd te willen zijn over de (voorlopige) resultaten die worden behaald met het Noodfonds en de pilot 'Vaste Lasten'.

Aanleiding

De gemeenteraad heeft het armoedebeleid per 1 januari 2019 gewijzigd (18 3 20777), naar aanleiding van de evaluatie van de Kindregeling Wijchen. Elke 2 jaar evalueren wij ons armoedebeleid en maken de behaalde resultaten inzichtelijk in een armoedemonitor (bijlage 1). Door omstandigheden is de huidige armoedemonitor één jaar vertraagd. In de monitor gaan wij ook in op hoe wij willen omgaan met de motie 'Voorkomen armoedeval' (d.d. 25-10-2018) en het verzoek van de gemeenteraad om de constatering uit het rapport 'Vanuit de bijstand naar werk' te betrekken bij nieuw te formuleren beleid. In uw visie op Werk en inkomen (16 IZ 139) heeft u vier uitgangspunten vastgelegd voor ons armoedebeleid. Deze nota geeft hier verder invulling aan.

Het college stemt voortdurend af met de Cliëntenraad Participatiewet Wijchen. Het college heeft, op basis van artikel 2 lid 3 van de Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet, IOAW en IOAZ, afgezien van een formele adviesaanvraag aan de CPW over dit beleidsvoorstel. Door de maatregelen in het kader van het Corona virus was het onvoldoende mogelijk om de CPW hier tijdig op een goede manier in mee te nemen. Waar mogelijk zullen wij de CPW alle ruimte geven om hun mening over het voorgenomen beleid op andere wijze naar voren te brengen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
24-06-2016	Visie Werk en inkomen (IZ 16 139)
8-06-2017	Armoedebeleid 2017 (17 3 1977)
25-10-2018	Evaluatie Kindregeling Wijchen 2017 (18 3 20777)
30-01-2020	Rapport Rekenkamercommissie Vanuit de bijstand naar werk (37884)

Gewenst resultaat

De meest kwetsbare groepen adequate financiële ondersteuning te bieden waar zij zelf, vanwege hun omstandigheden, onvoldoende financiële ruimte hebben.

Argumenten

- 1.1 *De behaalde resultaten in de afgelopen jaren zijn naar verwachting*
Het aantal unieke gebruikers van één of meer voorzieningen in het armoedebeleid lijkt te stabiliseren rond, jaarlijks, ruim 1.150 huishoudens in de afgelopen 3 jaar. Daarmee ligt ons bereik rond de 70% van de doelgroep. Het aantal gebruikers lijkt enigszins te dalen. Dit geldt niet voor voorzieningen die speciaal voor mensen zijn die meerdere jaren afhankelijk zijn van een laag inkomen. Dit is in overeenstemming met landelijke ontwikkelingen waar het aantal huishoudens met een laag inkomen licht daalt, maar er anderzijds sprake is van een lichte stijging van huishoudens met een langdurig laag inkomen. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de Kindregeling is in 2019 gestegen naar 396.
- 2.1 *Zo kunnen wij in incidentele situaties nog beter op het individu afgestemde ondersteuning verlenen*
In bepaalde situaties (o.a. bij dreigende huisuitzetting, huishoudens die net buiten de inkomens- en/of vermogensgrenzen vallen, hele bijzondere medische kosten) kunnen wij vanuit de wet- en regelgeving niet die ondersteuning bieden die wij noodzakelijk achten. Veelal verwijzen we in dergelijke situaties door naar particuliere Wijchense organisaties (Caritas, Vincentiusvereniging, stichting Leergeld). Wij willen ook bij dergelijke schrijnende casuïstiek een gemeentelijke bijdrage leveren.
- 3.1 *Dit versterkt de gewenste samenwerking met het maatschappelijk middenveld in Wijchen*
Wij willen de financiële middelen uit het Noodfonds inzetten in samenhang met de financiële mogelijkheden van particuliere fondsen voor schrijnende gevallen. Wij werken in onze dienstverlening al op verschillende manieren samen, zowel met organisaties die eigen middelen (o.a. Vincentiusvereniging) hebben als organisaties die een meer verwijzende rol hebben (o.a. HetWerkt!Wijchen). Samenwerking in een Noodfonds maakt deze samenwerking sterker. De wijze waarop wij samenwerken willen wij, samen met deze organisaties, vastleggen in een convenant.

- 4.1 *Zo kunnen wij de druk op de lasten voor bijzondere bijstand voor beschermingsbewind enigszins verlichten*
Vaste lasten, met name de huur en de premie voor de zorgverzekering, zijn grote posten in huishoudboekje van mensen met een laag inkomen. De zekerheid dat hierin geen betalingsachterstanden ontstaan, maakt het eenvoudiger de overige uitgaven te overzien. Dit kan, voor een relatief kleine groep, een goede overgang zijn van beschermingsbewind naar financiële zelfredzaamheid.
- 4.2 *Zo creëren wij een betere aansluiting met schuldhulpverlening*
De gemeente kan alleen vaste lasten doorbetalen van die inwoners aan wie zij ook hun inkomen verstrekt. Dat zijn de mensen aan wie wij een uitkering verstrekken op grond van de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ. Zo ontstaat er een nauwere samenwerking tussen inkomensconsulenten en schuldhulpverleners, door betalingsachterstanden te voorkomen en mensen te begeleiden.
- 5.1 *Ons huidige armoedebeleid behoudt de financiële prikkel voor mensen om een baan op het niveau van het minimumloon te accepteren*
In het rapport van de Rekenkamercommissie wordt geconstateerd dat iedereen in Wijchen die uitstroomt naar een full-time baan op het minimumloon er ook financieel op vooruit gaat; er is, in die zin, geen sprake van een armoedeval. Het rapport constateert tevens dat in een aantal gevallen, bij mensen die niet meer afhankelijk zijn van een uitkering, er bij (iets) méér werken toch minder geld overblijft. Men noemt dit de doorstroomval. Het college betreurt dit, maar ziet het niet als zijn verantwoordelijkheid te pogen dit beleidsmatig, voor een hele groep, te ondervangen. Een dergelijk effect bestaat mogelijk ook nog altijd bij een inkomen van 140 of 150% van de bijstandsnorm en lijkt daarmee veeleer op het terrein van landelijke inkomenspolitiek te liggen.
- 6.1 *Door de maatregelen om de uitbraak van het Corona virus te beheersen zal het aantal mensen zonder baan in 2021 stijgen en daarmee ook het beroep verstrekkingen uit het armoedebeleid*
Het is op dit moment niet goed mogelijk een realistische schatting te maken van het mogelijk beroep op de voorzieningen in het armoedebeleid en de financiële impact hiervan. Wij gaan er vanuit dat de mei-circulaire van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid meer houvast biedt om hier inzicht in te krijgen.
- 8.1 *Zo kunnen we de resultaten van deze initiatieven meewegen bij de besluitvorming over de begroting van 2022*
De pilot doorbetalen vaste lasten wordt voorsnóg begroot als incidentele kosten voor 2021. Het Noodfonds wordt structureel begroot, aangezien wij met die intentie een samenwerking aan willen gaan. De raad kan eind 2021 beide pilots aan de hand van de resultaten beoordelen en besluiten in hoeverre en in welke vorm deze initiatieven doorgezet kunnen worden.

Tegenargumenten en risico's

- 1.1 *Het armoedebeleid moet voor grotere groepen eenvoudiger toegankelijk worden*
Met ons beleid bereiken we een aanzienlijk deel van de doelgroep in Wijchen. Vanzelfsprekend richten wij ons voortdurend op het vergroten van ons bereik. In de komende periode zullen we ons meer gaan richten op de toegankelijkheid van

de website en campagnes via digitale kanalen en het verder ontwikkelen van meer integrale dienstverlening.

- 2.1 *Hiervoor zijn toch juist de mogelijkheden van bijzondere bijstand bedoeld?*
Ook in de bijzondere bijstand leveren wij individueel maatwerk. De mate van vrijheid is echter gereguleerd door landelijk en lokaal beleid. De mate van vrijheid die is toegestaan wordt 'bewaakt' door opgebouwde jurisprudentie. Een Noodfonds, zeker in samenwerking met andere partijen in Wijchen, maakt snellere besluitvorming en ondersteuning mogelijk.
- 3.1 *Deze particuliere organisaties zullen hun eigen afwegingen moeten maken in hoeverre samenwerking bijdraagt aan hun doelen*
Wij menen dat de financiële ondersteuning van schrijnende situaties onder inwoners van Wijchen overeenstemt met de doelen van de meeste particuliere organisaties op dit terrein in Wijchen. Zij maken echter hun eigen concrete afwegingen. Daarom willen wij samen met hen een convenant opstellen en afsluiten.
- 4.1 *Hiermee tasten we juist de (ontwikkeling naar) financiële zelfredzaamheid van deze huishoudens aan*
Het door de gemeente doorbetalen van vaste lasten is altijd tijdelijk. Door ondersteuning en begeleiding willen we juist toewerken naar volledige financiële zelfredzaamheid. Zo kunnen we ook voorkomen dat er nodeloos betalingsachterstanden ontstaan en kunnen we inzet van schuldhulpverlening voorkomen.
- 5.1 *De financiële prikkel om werk te accepteren moet worden vergroot*
Het (opnieuw) vinden van een baan is, voor hen voor wie dat mogelijk is, de "koninklijke weg" uit armoede, die meer brengt dan alleen een hoger inkomensniveau. Voor alle onderscheiden doelgroepen in het rapport van de Rekenkamercommissie geldt dat, ook als de doelgroep gebruik maakt van alle bestaande landelijke en lokale voorzieningen voor inkomensondersteuning, werken loont. Het armoedebeleid vormt geen financiële 'drempel' voor het accepteren van een full-time baan op het niveau van het minimumloon. Het biedt tegelijkertijd vrijwel alle groepen de mogelijkheid om van hun (minimale) inkomen ook, naast het basispakket, uitgaven te doen om te participeren. Het vergroten van de financiële prikkel is daarmee overbodig en onwenselijk.

Financiële gevolgen

Naast het "reguliere" budget zijn voor de pilots de onderstaande extra middelen noodzakelijk. Deze zullen, na integrale afweging bij de Perspectiefnota, opgenomen moeten worden in de programmabegroting voor 2021.

	2021
Doorbetalen vaste lasten	€ 15.000,-
Noodfonds	€ 10.000,-

Openbaar

Zaaknummer: 47506

Communicatie

In het kader van armoedebelid blijft een goede laagdrempelige communicatie naar potentiële gebruikers en hun intermediairs altijd van groot belang. Vanzelfsprekend zullen wij;

- alle maatschappelijke partners informeren;
- de wijzigingen verwerken op onze website
- regelmatig de verstrekkingen onder de aandacht brengen in het huis-aan-huis blad
- de (papier) folder die wij jaarlijks naar alle gebruikers sturen up-to-date houden

Daarbij zal ook steeds nadrukkelijker aandacht zijn voor digitale communicatie-middelen, naast de website (zoals Facebook, Twitter en Instagram).

Uitvoering of Vervolgstappen

Na vaststelling door de gemeenteraad zullen wij de volgende activiteiten starten;

- a. In overleg treden met particuliere organisaties om gezamenlijk een convenant op te stellen voor een 'Noodfonds' voor schrijnende situaties.
- b. In overleg met een tiental cliënten hun vaste lasten rechtstreeks doorbetalen en de ondersteuning daar om heen vorm geven.
- c. Nadere afspraken maken binnen de WDW omtrent de mogelijkheden om onze digitale dienstverlening klantvriendelijker in te richten (binnen de vereisten van wet- en regelgeving)

Geheimhouding:

Niet van toepassing.